

Alain de Benoist despre neoconservatorii americani

**Materialul este tradus și adaptat după un interviu realizat de Alessandro Bedini, apărut în ziarul italian "L'Independente" din 17 septembrie 2005. Notele aparțin autorului traducerii.*

Traducere: Remus Tanasă

Următorul interviu pleacă de la afirmația unuia dintre foștii lideri ai “democraticilor de stânga” din Italia, Massimo D’Alema [1]: “Democrația poate fi extinsă și cu forța” [2]; “doctrina neo-conservatorilor americani, curățată de ideologie, nu este de aruncat în totalitate. Ideea liberală de democrație este fără îndoială cea mai bună”. În continuare, vom discuta cu filosoful și politologul francez Alain de Benoist, autor a numeroase cărți, printre care și “Démocratie: le problème” (Paris, 1985), o reflecție profundă asupra conceptului de comunitate și de participare prin intermediul democrației organice.

“Mi se pare că Massimo D’Alema are o concepție mai degrabă ciudată despre democrație” atacă De Benoist, “el uită că democrația este sistemul care se fondează pe suveranitatea poporului și ca atare este incompatibilă cu impunerea autoritară de soluții politice pe care poporul nu le dorește. Când o astfel de impunere este nu numai autoritară, dar provine și din afara țării, fiind însoțită și de forța armelor, aceasta devine pură agresiune. Fără dubiu, D’Alema gândește că o agresiune este justificată atunci când este pentru o *cauză justă*. Asta echivalează cu afirmația că scopul justifică mijloacele iar aceasta este moral și politic inacceptabil, căci există mijloace care discreditează scopul pe care pretind că îl servesc. A impune democrația unui popor nu poate decât conduce respectivul popor să considere democrația ca o formă de agresiune. Rezultatul va fi foarte puțin democratic”.

Ne puteți da un exemplu?

Bineînțeles. O vedem zilnic în Irak, unde americanii pretindeau că duc “democrația” și “libertatea”, dictatura lui Saddam Hussein fiind înlocuită în schimb cu războiul civil și haosul.

Democrația nu are sens decât în măsura în care raspunde sentimentului și voinței poporului. Ultima dată când s-a pretins de a impune “democrația” cu armele, a fost în epoca în care Uniunea Sovietică a invadat și ocupat Europa Centrală și Orientală pentru a impune “democrațiile populare”. Și acolo s-a văzut rezultatul.

În legătură cu neo-conservatorii, Michael Ignatieff [3] susține că se poate accepta exportarea forțată a democrației dacă aceasta va putea duce la o mai mare libertate pe viitor.

Da, cunosc bine aceste afirmații. Ipoteza neo-conservatorilor americani nu este cu nimic mai presus decât cea a lui Stalin. Repropune aceeași ipocrizie. Pe tot parcursul istoriei lor, americanii nu au încetat să pretindă că singura lor ambiție este “să apere libertatea”. În numele apărării libertății au susținut cele mai abominabile dictaturi (în Indonesia, Cile, Argentina, Brazilia etc.), au contribuit la asasinarea unor capi de stat aleși în mod democratic dar care le displăceau lor, și au împrăștiat la nivel planetar o ideologie mortificatoare care a condus peste tot la dezintegrarea specificului cultural și a identităților popoarelor. Acest mod de a gândi este de fapt conform cu

ideologia liberală care pretinde și aceasta de a deține monopolul asupra “libertății”, dar care, din punct de vedere istoric, a mers pas la pas cu exploatarea muncitorilor, legitimizarea imperialismului colonial și mercantilizarea sistematică a raporturilor sociale.

Exportarea “democrației” și a “drepturilor omului” (în alte perioade se zicea: “a civilizației” și “a progresului”) ascunde în mod regulat scopuri mai puțin nobile, care nu sunt fondate pe valori ci pe interese.

[...]

SUA dorește să impună democrația în statele ostile intereselor ei, însă nu se preocupă să facă același lucru cu statele aliate: este deranjată de Iran, dar nu și de regimurile dictatoriale deloc democratice din Egipt, Tunisia sau Arabia Saudita. A apăra un anumit model la care să se convertească întreaga planetă sub pretextul că acesta este “universal” și conform “intereselor umanității” este o tactică veche precum lumea, care ar trebui să nu mai creeze iluzii nimănui.

La baza ideologiei liberale de tip american se află deci o voință mesianică...

Fără dar și poate! Este vorba de a converti, de fapt de a impune altora să devină altceva decât ceea ce sunt. “Cine vorbește de umanitate vrea să te înșele!” afirma în mod just Pierre-Joseph Proudhon. Mai mult, știm foarte bine că în majoritatea statelor unde SUA pretinde de a exporta democrația, începând cu țările arabo-musulmane, alegeri electorale cu adevărat libere, ar aduce la putere partide care ar fi ostile americanilor.

Aceasta după dumnevoastră nu ar fi acceptată de SUA.

Bineînțeles că nu. SUA pretinde că luptă contra islamismului, dar cine poate să creadă că americanii ar accepta fără să reacționeze ca islamiștii să ajungă în mod legal la putere în urma rezultatelor electorale? Poziția lor actuală față de Iran, unde noul președinte a fost ales în mod democratic, este mai mult decât edificatoare. Acest ultim fapt este suficient pentru a dubita de sinceritatea lui Michael Ignatieff și a celor ce susțin opiniile sale.

Deci democrația liberală nu este decât un paravan, de fapt, dumnevoastră vorbiți de democrația organică.

Democrația nu este o piață, precizează imediat filosoful francez. Nu se exporta precum un produs comercial. Aceasta este posibilă doar atunci când este conformă aspirațiilor unui popor. Cât despre diferențele dintre democrația organică (sau democrația tout-court) și democrația liberală, acestea sunt numeroase.

Ne poate preciza vreo diferență?

Democrația se bazează pe egalitatea politică a cetățenilor, care posedă drepturi politice egale în calitate de cetățeni, și nu pe noțiunea de libertate, care revelează un alt tip de preocupări. Cum bine a demonstrat Carl Schmitt [4], “democrația liberală” din acest punct de vedere nu este decât un oximoron, o contradicție în termeni. Dar, după părerea mea, diferența principală este următoare.

Democrația liberală este o democrație parlamentară și reprezentativă, care se alimentează foarte bine cu apatia politică a cetățenilor, încurajată chiar de aceasta (de democrație). În ziua imediat

următoare unui tur electoral, așa cum bine a observat Rousseau, cetățenii sunt efectiv privați de suveranitate în favoarea unei clase politice care astăzi se reduce tot mai mult la o oligarhie financiară. Democrația organică, se definește nu doar prin recursul tehnic la sufragiul universal, și cu atât mai puțin ca regimul care consacreză puterea numărului, ci ca sistemul care permite cea mai vastă participare a cetățenilor la viața publică.

Aceasta se bazează pe principiul subsidiarității, care țintește la reglarea cât mai multor probleme la un nivel cât mai de jos.

[1] Massimo D'Alema (1949), fost membru al Partidului Comunist Italian, prim-ministru al Italiei (21 octombrie 1998 – 25 aprilie 2000), momentan membru al Partidului Democratic.

[2]<http://www.repubblica.it/2005/e/sezioni/esteri/niccal4/giustoespa/giustoespa.html>

[3] Michael Ignatieff (1947), istoric și politician canadian, lider al Partidului Liberal Canadian, profesor la Universitățile Cambridge, Oxford, Harvard și Toronto.

[4] Carl Schmitt (1888-1985), filosof, jurist și profesor de drept german.